

Hoogwater

Meer kans op hoogwater en overstroming

Nederland krijgt steeds meer water te verwerken. Het regent vaker, de zeespiegel stijgt en rivieren moeten steeds meer water afvoeren. Dit zorgt ervoor dat de kans op een overstroming toeneemt.

Vooral in de winter en het vroege voorjaar bestaat er kans op hoogwater op de Nederlandse rivieren en langs de kust.

Rivieren als de Maas, Rijn en Niers moeten in deze periode meer regenwater en ook smeltwater afvoeren dan in de andere seizoenen. In de zomer en de herfst kan de bodem nog veel water opnemen. Ook verdampt er meer water door de hogere temperaturen en via de opname van water door begroeiing. In de winter en het begin van de lente gaat dit minder goed.

Bescherming tegen hoogwater

Verschillende organisaties houden zich bezig met de bescherming van ons land tegen hoogwater en overstromingen. Rijkswaterstaat (RWS), de waterschappen, gemeenten en provincies dragen allemaal een steentje bij, bijvoorbeeld door te zorgen voor goede dijken, sluisen, dammen en andere waterkeringen. Medewerkers van RWS verzorgen dagelijks de berichten over de waterstanden. Als het nodig is, waarschuwen zij de andere partijen voor hoogwater op de rivieren of langs de kust, zodat deze tijdig maatregelen kunnen nemen.

Het Deltaprogramma Veiligheid bevat maatregelen voor de waterveiligheid op korte en lange termijn. Zo wordt er continu gewerkt aan de versterking van de dijken, maar krijgen bijvoorbeeld ook de rivieren meer ruimte of een natuurlijker verloop, waardoor bij hoogwater een grotere afvoer wordt verkregen.

Informatie over uw eigen situatie

Hoe veilig leeft u aan de Maas? Met de hoogwatercheck van het Waterschap Peel en Maasvallei kunt u zien hoe hoog het water bij u in de buurt of in huis kan komen. Vul uw postcode of adres in op www.overstroomik.nl. Op deze website staat ook wat u moet doen bij een overstroming en hoe u zich hierop kunt voorbereiden. De Limburgse waterschappen en RWS hebben de app *WaterstandLimburg* gelanceerd (<http://www.waterstandlimburg.nl/>). Met deze app kan iedereen 24 uur per dag de actuele waterstand in de Limburgse beken en de Maas bekijken.

Hoogwater in de gemeente Gennepe

In 1993 en 1995 is er in Limburg hoogwater geweest. Sindsdien wordt er hard gewerkt om de Maas veiliger te maken, onder andere met nieuwe hoogwatergeulen en dijken. De kans dat er toch nog een overstroming met ernstige gevolgen optreedt is nu een stuk kleiner, maar is helaas nooit helemaal uit te sluiten.

In 2012 is het Waterschap Peel en Maasvallei begonnen met het versterken van de dijken in Noord- en Midden-Limburg. Eens in de zes jaar onderzoekt het waterschap of de dijken nog voldoende

bescherming bieden.

De dijken in Ottersum, Heijen, Milsbeek en Ven-Zelderheide zijn inmiddels allemaal door het waterschap onder handen genomen, zodat ze aan de geldende veiligheidsnorm voldoen. Dat wil zeggen: ze hebben een beschermingsniveau van 1:250, oftewel: de kans op een overstroming is statistisch gezien één keer in de 250 jaar.

Deze kans wordt in de toekomst misschien nog kleiner. Daarvoor zijn

nieuwe plannen gemaakt. Als de betreffende instanties deze plannen goedkeuren, gaat het beschermingsniveau in dit gebied naar 1:1.000. Dat betekent dat de kans op overstroming statistisch gezien wordt teruggebracht naar één keer in de 1.000 jaar.

Lob van Gennep

De Lob van Gennep ligt globaal bekeken tussen Milsbeek, het Reichswald en Ottersum. Ongeveer vijftien jaar geleden is de Lob van Gennep door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aangewezen als waterbergend winterbed. De Lob heeft echter een vrij laag overstromingsrisico, namelijk statistisch eens in de 250 jaar. Daarom wordt de Lob ook wel retentiegebied of overloopgebied genoemd.

In geval van hoogwater moet het water in het winterbed in principe zijn weg kunnen vinden en afgevoerd worden. Zo wordt voorkomen dat de rivieren overstromen en grote schade aanrichten in bewoonde gebieden. Het Ministerie heeft de Lob van Gennep aangewezen als bergend gebied, om de schade bij hoogwater aan de omgeving van de bedijkte Maas verder stroomafwaarts te beperken. De schade in die omgeving zou namelijk bij een overstroming nog vele malen groter zijn dan bij een overstroming van de Lob van Gennep. Met deze maatregel wordt dus geaccepteerd, dat er wel schade in onze omgeving kan ontstaan.

Normaal gesproken loopt het water bij een hoge waterstand via een natuurlijk proces in de Lob van Gennep. Dit komt omdat de waterkering ter hoogte van de Bloemenstraat en de Nijmeegseweg wat lager is.

Waarschijnlijk wordt de kans dat de Lob van Gennep overstroomt in de toekomst kleiner, namelijk van één keer in de 250 jaar naar één keer in de 1.000 jaar en misschien zelfs nog kleiner. Dit is een beslissing van de Rijksoverheid. De functie van de Lob van Gennep als retentie- of overloopgebied wordt dan alleen ingezet om calamiteiten bij stroomafwaarts gelegen grote steden (zoals Den Bosch en Rotterdam) te voorkomen. Grote delen van Limburg zouden bij een dergelijke dreiging al onder water zijn gelopen, voordat de Lob actief wordt ingezet als retentiegebied. We spreken dan over een zeer extreme situatie; de kans dat deze zich voordoet is heel klein. Als deze situatie zich voordoet, kan het noodzakelijk zijn om de dijk geforceerd door te steken. Dit is een besluit dat wordt genomen op het niveau van de Rijksoverheid. De gemeente heeft hier zelf geen zeggenschap over.

Gang van zaken bij hoogwater

Als er meer dan 1.000 m³ water per seconde wordt afgevoerd (vooraankondiging hoogwater), houdt

RWS de verwachte waterstanden in de Maas nauwlettend in de gaten. Meerdere malen per dag berekent RWS de verwachte waterstanden op verschillende plekken langs de Maas. Dat gebeurt ook voor de gemeente Gennep. Wij worden direct geïnformeerd over de uitkomsten.

Bij een waterafvoer van 1.500 m³ treedt het Regionale Rampenbestrijdingsplan Hoogwater in werking. De Veiligheidsregio Noord-Limburg, waar wij als gemeente deel van uitmaken, informeert dan inwoners en bedrijven over de verwachte waterstanden en de benodigde acties. De verwachte waterstanden in de gemeente Gennep zijn ongeveer twee dagen van te voren bekend. Dat betekent dat er enige tijd is om voorbereidingen te treffen, voordat het water daadwerkelijk in onze gemeente aankomt. Het is dan ook duidelijk of de Lob van Gennep onder gaat lopen of dat er maatregelen moeten worden genomen om dat te voorkomen.

De gemeente zal in samenwerking met de Veiligheidsregio de inwoners tijdig informeren, waardoor het mogelijk is schade door te verwachten overstroming te beperken.

Crisisstaf

Zoals eerder aangegeven, treden bij een waterafvoer van 1.500 m³ of meer diverse procedures in werking. Deze staan in het Regionale Rampenbestrijdingsplan Hoogwater en het Crisisplan (deze plannen kunt u bekijken op www.gennep.nl/hoogwater). Er komt dan een crisisstaf bijeen, bestaande uit de burgemeesters van de Noord-Limburgse gemeenten en de hulpdiensten. Zij bepalen samen welke acties nodig zijn. De voorzitter van de Veiligheidsregio Noord-Limburg geeft leiding aan dit proces. Op dit moment is dat burgemeester Scholten van de gemeente Venlo.

Ontruiming en noodopvang

Mocht het nodig zijn om te evacueren, dan zullen gemeente en hulpdiensten er alles aan doen om het vertrek uit het gebied gecoördineerd te laten verlopen. Dit om te voorkomen dat er een verkeerschaos ontstaat. Tijdens de evacuatie wordt ook gezorgd voor bewaking van het gebied. De ervaring leert dat als het gaat om noodopvang de meeste mensen dit zelf kunnen en ook willen regelen. Voor inwoners voor wie dit niet mogelijk is, zorgen we als gemeente voor adequate opvang. Hoe we dit concreet invullen, hangt af van hoe groot de behoefte is én van de situatie in de rest van het land.

Vergoeding van eventuele schade

Mocht de Lob van Gennep onder water lopen, dan treedt er schade op. In dat geval kan de Minister de wet 'Tegemoetkoming schade bij rampen en zware ongevallen' van toepassing verklaren op een door haar vast te stellen gebied. Vanuit de gemeente inventariseren we dan alle schade en leggen dit voor aan de Minister. Op grond van de genoemde wet zullen we ons uiteraard volledig inzetten voor een goede schaderegeling voor de inwoners in het gebied.

Tot slot

Diverse organisaties spannen zich in om ons land te beschermen tegen hoogwater en overstromingen. U kunt ook zelf maatregelen nemen om eventuele schade voor uzelf en uw naasten zoveel mogelijk te beperken. Kijk bijvoorbeeld eens op de landelijke website www.watdoeje.nl. Daar treft u onder het kopje 'Watersnood' allerlei praktische tips aan.

Dit artikel is in drie delen gepubliceerd op 17 en 24 februari en 2 maart 2016 in de gemeenterubriek in 1 Gennep.